

165. *Non solum personæ particulares, sed etiam integra communitas suspendi possunt.* — Resp. II. Non solum personæ singulares, sed etiam integra communitas clericorum, v. g. capitulum censuram suspensionis incurere potest. Ita Pirhing *de Sentent. excommunicat.* n. 2, 6, cum aliis, id probans ex. c. *Quia sæpe de elect.* in 6, ubi tum totum capituli corpus tum singuli capitulares, qui bona praelati defuncti occuparunt, vel diripuerunt, ab officiis, et beneficiis ecclesiasticis suspenduntur.

166. *Si integra communitas suspenditur per statutum, vel sententiam, non censentur comprehensi episcopi, vel alii superiores praelati.* — Resp. III. Nihilominus generali statuto vel sententia suspensionis, aut interdicti non comprehenduntur episcopi, et alii superiores praelati nisi de ipsis episcopis expresse mentio habeatur. Ita statutum legitur c. *Quia periculosum de Sentent. excommun.* in 6, idque propter executionem Pontificalis officii, quod frequenter incumbit, ut ibid. dicitur, simulque ob prærogativam dignitatis episcopalis.

167. *Suspensio a beneficio, non hoc ipso inducit suspensionem ab officio.* — Quæritur III. An suspensio ab officio includat suspensionem a beneficio, et e contra? Resp. I. Certum est, quod suspensio a beneficio non hoc ipso inducat suspensionem ab officio, ut bene notat Glossa in c. *cum Vintonensis* 25, de *Election. v. Admiserant.*

168. *Nec contra:* — Resp. II. Etiam suspensionem ab officio per se loquendo non includere suspensionem a beneficio. Layman cum communi aliorum. Abbas ibid. n. 6. Ratio est; quia censura suspensionis, tanquam pœna ob delictum proprium inflicta est strictæ interpretationis arg. c. *Odia restringi de Reg. Jur.* in 6, simulque in pœnis benignior est interpretatio facienda juxta Reg. 49, Jur. in 6. Idem patet ex c. *Inter sollicitudines de Purgat. canon.* ibi: « Licet Ecclesiastica Constitutio tales ab officio tantum doceat suspendendos. » Adde c. *A crapula de vita et honestat. cleric.* ubi textus loquitur alternative, ab officio, vel beneficio, et consequenter suspensus ab officio, non per hoc est suspensus a beneficio, alias superflue adderetur secunda, si includeretur sub prima, ut notat Glossa in *Clem. de Pœnis.*

169. *Nec obstat, quod beneficium detur propter officium, c. Relatum. 4, de Cleric.*

non resident. consequenter si quis suspensus est ab officio, suspensus etiam sit a beneficio. Respond. enim, quod beneficio semel canonice obtento, non eo ipso quis amittat fructus beneficii, si ad tempus peragere nequeat officium eidem annexum, prout patet in Clerico ægotante, vel inhabili reddito, c. 1, et c. 3, de *Rectoribus. et Clerico ægotante.*

170. *Nisi ex culpa suspensio esset perpetua.* — Dixi notanter, per se loquendo. Nam si suspensio ab officio esset perpetua, et in effectu depositio, tunc totaliter suspensus ab officio, saltem per sententiam esset privandus beneficio. Nam cum Beneficium Ecclesiasticum detur propter officium, c. fin. de *Rescript.* in 6, si quis ex propria culpa in perpetuum officio privetur, merito etiam propter annexionem beneficium amittere debet; ita tamen, ut depositus saltem alimenta ab Ecclesia recipiat, ne in opprobrium ordinis clericalis mendicare cogatur.

171. *Nomine suspensionis absolute et simpliciter positæ intelligitur suspensio totalis ab officio et beneficio.* — Illud tamen cum Laymano loc. cit. n. 2. Suar. loc. cit. disp. 23, sect. 2, n. 9. Palao, loc. cit. punct. 1, n. 3, cum communi aliorum notandum, quod si absolute, ac sine limitatione suspensio imponatur, neque ex adjunctis limitatio aliqua colligi possit, an sit a beneficio vel officio, eam censendam esse omnino totalem, et ab utroque. Ratio est; quia propositio indefinita æquipollet universali: simulque tunc non est ratio, cur potius de uno quam de altero lata intelligatur, et ita intelligenda dispositio c. *Cum bonæ 3, de ætate, et qualitat.* et c. *Clement. 1, § Quibus, et privileg.*

172. *Suspensio ferri potest non tantum per modum censuræ, sed etiam per modum pœnæ ob præteritam culpam.* — Quæritur IV. An suspensio possit ferri non solum per modum censuræ proprie dictæ, sed etiam per modum pœnæ, atque ob culpam mere præteritam? Resp. Affirmative; prout bene notat Panormitanus in c. *Reprehensibilis, de appellat.* n. 3. Laym. loc. cit. c. 3, n. 3, cum aliis, quos citant.

173. *An et quando prærequiratur monitio prævia?* — Et quidem suspensio si feratur ob contumaciam, seu per modum censuræ proprie dictæ, requiritur ad eam canonica monitio. Quod tamen intellige de suspensione facienda a iudice; secus, si ea a canone jam sit lata, vel imposita, arg. c. *Reprehensibilis*

de appellat. et notat ibidem Panormitanus n. 5. Quod si vero feratur suspensio in pœnam delicti, non est opus prævia monitione, arg. c. *Cum litteris de Testib.* ubi Papa sine monitione imposuit pœnam suspensionis, et notat Abbas l. c. Navar. c. 27, *Manual.* n. 159, allegans communem: plura de monitione vide supra § 1, n. 21.

174. *Effectus suspensionis quinam.* — Quæritur V. Quis sit effectus suspensionis? Resp. I. Effectus ipsius est privare suspensum actibus, vel exercitio, seu usu omnis vel alicujus potestatis, seu juris, alias ratione officii sibi competentis, prout patet ex definitione suspensionis supra n. 160, data. Solum hic notandum, quod hæc actuum privatio sit stricte interpretanda, ita ut suspensus specialiter ab uno duntaxat ordine, possit actus alterius ordinis exercere. Suspensus episcopus ab ordinatione, non sit suspensus a consecratione etc. Ratio patet ex dictis n. 167.

175. *Actum suspensionis prohibitum exercens, an et quando incurrat irregularitatem?* — Resp. II. Si suspensus ab officio actum suspensionis sibi interdictum culpabiliter exercet, contrahit irregularitatem, c. 1, de *Sentent. et re Judicat.* At vero suspensus a beneficio, si ejusdem administrationi se ingerat, et fructus percipiat, non efficitur irregularis; perdit tamen beneficium ipso jure, arg. c. *Cupientes, § Cæterum de elect.* in 6. Pirhing h. t., n. 209. Engel h. t. n. 79.

176. *Actus suspensionis prohibiti an. et quinam valeant?* — Cæterum ordines, et alii actus per suspensionem prohibiti, sunt validi excepta electione, c. *Cum dilectus de consuetud.* c. *cum inter 16, de election.* et c. *cum bonæ 8, de ætate et qualitat.*, etc. Exceptis actibus jurisdictionis, hinc absolutio sacramentalis, quam absolute suspensus imperatur, invalida est, nisi ob suspensionem occultam sit error communis, ob quem Ecclesia jurisdictionem supplet, prout alibi dictum, arg. c. *Infamis 1, cau. 3 q. 8. L. Barbarius 3, ff. de offic. praelat.*

177. *Suspensio ad tempus lata, cessat tempore illo elapso.* — Quæritur VI. Quibus modis tollatur suspensio? Resp. I. Suspensio imposita ad certum tempus, v. g. ad triennium, vel sub conditione, v. g. donec restituat, tempore elapso, vel impleta conditione, per se ipsam cessat absque alia superioris absolutione. Ita Navar. loc. cit. a. 161, citans Glossam in *Clement. 1, de Deci-*

mis, §. Donec, cui similis Glossa habetur in c. *Quia sæpe de elect.* in 6, v. *Donec,* estque communis Doctorum.

178. *Lata per modum censuræ tollitur per absolutionem.* — Resp. II. Per absolutionem tollitur ea suspensio, quæ est censura proprie dicta, propter contumaciam inflicta, ea lege tacita vel expressa, ut tunc et non antea absolutio danda sit, quam si a contumacia recedatur. Ita Layman loc. cit. cap. IV, ubi pluribus explicat, quinam, et a quibus suspensionibus possint absolvi; de qua et aliarum censurarum absolutione etiam nos agemus in sequentibus.

179. *Lata per modum pœnæ, tollitur dispensatione.* — Resp. III. Insuper tollitur suspensio per relaxationem sive dispensationem, si ea lata fuit propter peccatum præteritum, ut pura pœna; sive dein ea lata sit in perpetuum, sive ad certum tempus, et istud necdum sit elapsum. Layman, loc. cit. (ADNOTATIO LII.)

§ VII

DE INTERDICTO.

180. *Interdictum in sensu civili.* — Quæritur I. Quid? et quotuplex sit interdictum? Ante responsionem notandum, non agi hic de interdicto, quantum est de jure civili, quod olim aliud non erat quam formata quædam et solemnis conceptio verborum, quibus prætor aliquid fieri jubebat, vel prohibebat. Differabat autem interdictum ab actione, quia solemnitas actionum erat inducta de jure civili, interdictum autem de jure prætorio. Sic dicitur interdictum, ne quid fiat in loco publico: interdictum, quod vi aut clam: Interdictum uti possidetis: et alia hujusmodi, de quibus Vocabularium, § *Interdictum.*

181. *Et in sensu canonico, quid?* — Sed agitur de interdicto, quantum est de jure canonico, in quo sensu sumitur pro censura ecclesiastica, per quam fidelibus interdicatur, seu prohibetur aliquid ad cultum divinum spectans, videlicet, participatio quorundam Sacramentorum, divinatorum officiorum, et sepulturæ ecclesiasticæ. Siquidem hi tres effectus sunt introducti, de quibus in progressum. Hinc ad quæsitum.

182. *Ejus definitio.* — Resp. I. Interdictum in sensu canonico acceptum communiter definitur, quod sit censura ecclesias-

tica, qua homo arcetur a participatione quorundam sacramentorum, ab omnibus officiis divinis, et ab ecclesiastica sepultura. Est in re communis, patetque ex t. *Non est. 11, de Spons. et Matrim. Quod in te de Pœnit. et Remis.* Addunt nonnulli hæc verba, quatenus hæc ad divinum cultum spectant: ut sic clarius distinguatur interdictum ab excommunicatione, quæ quidem privat hominem omnibus prædictis bonis, sed non sub eadem ratione formali, id est, non quatenus sunt res sacræ, sed quatenus habent rationem communicationis cum aliis. Doctor noster subtilis 4, d. 25, q. 1, describit interdictum dicendo, quod sit arcatio a quibusdam actibus ecclesiasticis exercendis, vel ab assistendo quibusdam talibus. His prænotatis.

183. *Interdictum aliud est locale; idque vel generale, vel particulare.* — Resp. II. Interdictum prima sui divisione dividi in locale, personale, et mixtum. Interdictum locale dicitur illud, quod directe fertur in locum, quatenus in eo interdicitur seu prohibentur fieri et audiri Missæ, divina officia, et hujusmodi. Et tale interdictum indirecte tantum afficit personas; dum scilicet sunt in tali loco vel ecclesia interdicta: unde illæ personæ poterunt alibi divinis interesse, sacramenta recipere, ac sepeliri in loco sacro, arg. c. *Si sent. excomm.* in 6. Porro hujusmodi interdictum locale aliud est generale, quo videlicet interdicitur locus varia sub se loca complectens, v. g. regnum, provincia, civitas. Aliud particulare, quo interdicitur particularis aliqua ecclesia.

184. *Aliud personale, idque rursus vel generale, vel particulare.* — Interdictum personale est, quod immediate et directe fertur in personam, per quod videlicet persona arcetur a participatione quorundam sacramentorum, divinorum officiorum, sepulturæ ecclesiasticæ in quocunque loco. Siquidem hujusmodi interdictum sequitur personam, quocumque ierit, sicut umbra comitatur corpus, et lepra leprosum, arg. cit. c. *Si sentent.* § *Cum vero de sentent. excomm.* in 6. Ubi additur, quod si populus alicujus terræ interdictio notetur, singulares personæ interdicti censeantur, ne alioquin sententia effectu careat.

Porro sicut locale, ita et personale interdictum aliud generale, quo videlicet totus populus alicujus loci, districtus, civitatis, et c. vel integra aliqua Universitas, collegium, capitulum, Conventus interdicitur. Aliud

particulare, quo scilicet una duntaxat, vel plures personæ interdicitur.

185. *Aliud mixtum.* — Interdictum tandem mixtum est, quo simul locus et personæ talis loci interdicitur. Unde interdictum mixtum includit locale et personale simul.

186. *Interdictio populo non censeatur interdictus clericus; et e contra.* — Quæritur II. Quinam sub interdictio generaliter lato contineantur? et quinam obligentur ad illud. Resp. I. Hoc dubium pluribus resolvi in c. *Si sent. et c. Si civitas de sent. excomm.* in 6. juncta Gloss. ibid. Et quidem loquendo imprimis de interdictio personali, si, nisi aliud sit expressum in eo, sententia interdicti fertur in clericum, non censeatur interdictus populus; nec e contra interdictio populo censeatur clericus interdictus. Unde uno ipsorum interdictio, alius licite admittitur ad divina, ut expresse habetur, cit. c. *Si sent. 16. De sent. excomm.* n. 6. Siquidem in materia pœnali qualis hæc est, verba sunt stricte interpretanda, c. *Odia de reg. jur.* in 6. Cæterum interdictio populo censeatur omnes illius loci habitatores, etiam in suburbiis existentes quantumvis innocentes et absentes comprehendendi, adeo ut nullibi nec in suo, nec alio loco audire possint divina et c. cit. c. *Si sent. 16. De sent. excomm.* in 6, ibi: «Cum alicujus terræ populus interdicitur, singulares ex eo personæ, quas interdictas esse constat, non debent alicubi (casibus expressis in jure duntaxat exceptis) audire divina, vel ecclesiastica recipere sacramenta.» Concordat c. *Si civitas 17, eod.*

187. *Sub generali interdictio clerici, non veniunt religiosi utriusque sexus.* — Porro sub generali interdictio clerici non comprehenduntur religiosi utriusque sexus: nam etsi in materia favorabili nomine clerici intelligantur etiam religiosi utriusque sexus; secus tamen est in materia odiosa, prout late probavimus l. 3, t. I, *De vita et honest. Cleric.* a n. 19.

188. *Nec episcopi, nec prælati, nec canonici cathedrales, sed soli inferiores clerici.* — Pariter sub generali interdictio clerici non comprehenduntur episcopi, nisi de eis expressa fiat mentio, juxta c. *Quia periculosum de sentent. excomm.* in 6. Immo nec alii prælati ecclesiastici, nec etiam canonici cathedrales, sed soli inferiores clerici sæculares, quia hi soli nomine clerici veniunt in materia odiosa, prout amplius dictum c. lib. III, t. I, a n. 14.

189. *Sub interdictio generali populi, vel clerici alicujus loci non censeatur interdicta ecclesia, vel alia loca sacra talis loci.* — Illud etiam interdictum generale populi vel clerici notandum, quod per illud non censeantur interdictæ ecclesiæ, vel loca sacra talis loci, ut proin, licet in eis divina celebrare, vel audire non possint singulares personæ interdicti populi, vel clerici, tamen alii non interdicti clerici, v. g. peregrini divina ibidem celebrare, et alii non interdicti audire possunt. Navar. *Manual.* c. 17, n. 167. Palao tract. 29, dist. 5, pun. 2, § 2, n. 11. Gl. in c. *Si sent. 16, de Sent. excomm.* in 6, § *In clericum*, et ibi Barbosa. Ratio est; quia nulli in jure expressum reperitur, quod sub interdictio generali personali etiam locale comprehendatur.

190. *Sub interdictio civitatis comprehenduntur etiam suburbia.* — Resp. II. Loquendo vero de interdictio locali, sciendum ex c. *Si civitas eod.* in 6, quod interdicta civitate, castro, aut villa, etiam eorum suburbia, et continentia ædificia eo ipso intelligantur interdicta. Ideo autem hic sit ampla et latior interpretatio, ne cæteroin interdicti sententia vilipendatur, si possent in prædictorum suburbiis divina celebrari; cum incolæ ad eadem absque labore excurrentes interdicti vim passim eluderent, prout expresse dicitur cit. c. *Si civitas 17, de Sent. excomm.* in 6.

191. *Sub interdictio Ecclesiæ comprehenduntur etiam capellæ, ac cœmeteria contigua: non item separata. Contiguum, quid?* — Et ob eandem rationem, si ecclesia sit interdictio subjecta, nec in ejus capella celebrari, nec in cœmeterio ipsius eidem ecclesiæ contiguo poterit sepeliri: secus si contigua non existant. Ita subjungitur cit. c. *Si Civitas 17, De sent. excomm.* in 6. Porro contigua dicuntur ea, quorum extrema invicem se contingunt, ut ait Glos. ib. sive quando inter parietem ecclesiæ, et ipsam capellam vel cœmeterium nihil aliud interponitur Pirh. h. t. n. 225, post Barb.

192. *Differentia aliqua inter generale, et particulare interdictum locale.* — Unde colliges differentiam inter interdictum locale generale, v. g. totius civitatis, et inter particulare, v. g. unius ecclesiæ, quod in posteriori casu solum censeantur interdicta, quæ sunt ecclesiæ contigua modo explicato: in priori vero casu omnia loca continentia, et non tantum contigua. Quæ autem cen-

seantur continentia ædificia, judicis arbitrio est relinquendum, ut notat Glossa ibid. § *Continentia.*

193. *Interdictio cœmeterio vel polluto non censeatur interdicta vel polluta ecclesia.* — E contra vero interdictio, vel polluto cœmeterio non censeatur interdicta vel polluta ecclesia. Communis Doctorum, c. unic. *de Consecr. Eccles.* in 6. Siquidem accessorium naturam sequi congruit principalis, ut habet Reg. 42. Jur. in 6, non tamen e contra principale afficitur vitio accessorii.

194. *Interdicta civitate, vel diœcesi censeatur etiam interdicta ecclesia cathedralis.* — Resp. III. Si interdicitur civitas, vel diœcesis, censeatur etiam interdicta ecclesia cathedralis ibidem existens. Suarez *de Cens. disp.* 32. Sect. 2, n. 21. Palao ubi supra § 1, n. 3 et 4, contra Covarr. in c. *Alma mater* p. 2, § 1, n. 4, et probatur arg. c. *Si civitas 17, De sent. excomm.* in 6, ubi expresse habetur, quod interdicta civitate omnia loca ibidem interdicta censeantur, cum alias facile eluderetur interdictum talis civitatis, celebrando nempe, et audiendo divina in ecclesia cathedrali.

195. *Solvitur objectio.* — Nec in contrarium probat aliquid c. *Quamvis 4, de Præb.* ubi habetur, quod in odiosis nomine ecclesiæ non veniat Ecclesia cathedralis. Nam contra est: tum quia ad præsens non est quæstio, utrum interdictis ecclesiis, interdicta etiam censeatur cathedralis ecclesia, consequenter utrum nomine ecclesiæ veniat etiam cathedralis; sed utrum interdicta civitate, vel diœcesi censeatur etiam interdicta ecclesia cathedralis: tum quia dispositio dicti c. *Quamvis 4, de Præbend.* in materia beneficii duntaxat, non item in aliis, ecclesiam cathedralem a nomine ecclesiarum civitatis, vel diœcesis eximere intendit; uti clare patet ex ipso textu cit. c. *Quamvis*, ibi: «Quamvis sub nomine ecclesiarum civitatis, et diœcesis comprehendatur alias ecclesia cathedralis;» ut proin hujus capituli dispositio potius pro, quam contra conclusionem n. 204, positam militet.

196. *Ad servandum interdictum locale, tenentur omnes etiam regulares incolæ et extranei.* — Resp. IV. Ad interdictum locale tam generale, quam particulare servandum graviter tenentur omnes incolæ, et extranei, non tantum sæculares, sed etiam regulares tam exempti, quam non exempti; nisi speciali privilegio super eo muniti existant.